

DOROTA GORZELANY

Czarki Aretuzy z kolekcji Muzeum XX Czartoryskich w Krakowie – moneta jako element dekoracyjny ceramiki

W zbiorach Fundacji Książąt Czartoryskich przy Muzeum Narodowym w Krakowie znajdują się dwa kyliksy określane jako czarki Aretuzy – nazwa ta odnosi się do nimfy wodnej czczonej przy źródle na Ortygii. Wnętrza naczyń zdobi odcisk reliefowy z przedstawieniem rewersu popularnej syrakuzkańskiej dekadrachmy datowanej na przełom V i IV w. p.n.e. Kyliksy te nie powstały jednak na Sycylii, lecz należą do wyrobów kampańskich pochodzących z przełomu IV i III w. p.n.e. Jako centra ich produkcji wskazywane są Caes i Teanum Sidicinum. Właśnie tam w środowisku przenikających się wpływów greckich i italskich wytwarzano ceramikę zainspirowaną naczyniami metalowymi, która stanowi przykład przekształcania tradycyjnych form klasycznych. W czarkach Aretuzy połączono zdolność stworzenia czarnej metalicznej powierzchni cienkościennego naczynia z umiejętnością wykonywania dekoracyjnych motywów reliefowych. Centralny element dekoracji stanowi finezyjny wizerunek nimfy, który dla zaakcentowania oryginalności aplikacji pokrywany był niekiedy srebrzystą powłoką.